

BA 209 LITERATURA A KULTURNÍ DĚJINY LITVY A POLSKA
(Podzim 2013)

Tento kurs přednášek seznamuje studenty s hlavními kulturními tendencemi v Litvě a Polsku od 16. století do druhé světové války. V rámci přednášek budou předloženy nejvýznamnější literární texty obou srovnávaných kultur, na nich budou demonstrovány hlavní myšlenky sociálně-kulturního vývoje obou zemí. Cílem kursu je:

- seznámit s nejvýznamnějšími texty litevské a polské literatury;
- předložit historické a bibliografické údaje;
- představit vůdčí sociální a kulturní myšlenkové proudy, které rozhodujícím způsobem ovlivňovaly sociálně-kulturní vývoj;

Témata přednášek:

1. Úvod: chronologické vymezení kursu; stručný přehled historického a kulturního vývoje Litvy a Polska
2. Litva a Polsko v 16. století: reformace a protireformace; polská renesanční literatura; počátek litevské literatury
3. Baroko v Litvě a Polsku: jezuité v Litvě a Polsku; barokní literatura litevská a polská; „saská noc“
4. Osvícení: sarmatská tradice a osvícenské myšlenky; krize polsko-litevského státu
5. Polský romantismus
6. Literatura pozitivismu v Polsku; literatura pozitivismu v Litvě
7. Začátek novodobého litevského sebevědomí (S. Daukantas; M. Valančius)
8. Vývoj moderní národní identity v Litvě
9. „Mladé Polsko“ – kulturní tendence na začátku 20. st. v Polsku
10. „Mladá Litva“ – kulturní tendence na začátku 20. st. v Litvě
11. Polsko a Litva v letech 1918 – 1939

Povinná četba:

- Donelaitis, Kristijonas, *Roční doby*, Praha 1960
Miłosz, Czesław, *Dolina Issy* (kterékoli polské nebo české vydání)
Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz* (kterékoli polské nebo české vydání)
L. Švec, V. Macura, P. Štol, *Dějiny pobaltských zemí*, Praha 1996 (s. 77-212)

Zakončení kursu:

Účast na přednáškách je povinná. Kurs končí písemným kolokviem.

Závěrečné kolokvium bude odpuštěno posluchači, který vypracuje písemný příspěvek na jedno z níže uvedených témat v rozsahu nejméně 25 000 znaků (cca. 10 stran textu). Posluchač, který se rozhodne pro tuto formu ukončení kursu, vyučujícímu povinně předloží alespoň 2 pracovní verze svého příspěvku: nelze ukončit kurs odevzdáním jediné „definitivní“ verze.

Témata příspěvků:

- | | |
|--------------------------------|---|
| Reformace v Litvě | Války Polsko-Litevského státu v 16.-18.st. |
| Reformace v Polsku | Varšava a Vilnius: vznik a vývoj hlavních měst Litvy a Polska |
| Protireformace v Litvě | |
| Protireformace v Polsku | Život a dílo K. Donelaitise |
| Litevské knihy 16.-18. st. | Příběh filomatů a filaretů |
| Polské knihy 16.-18. st. | Polský romantismus z hlediska literární teorie |
| Život a dílo M. Mažvydase | Polský romantismus z hlediska politických dějin |
| Barokní architektura v Litvě | Výklad kulturně-historického obsahu polského pozitivizmu |
| Barokní architektura v Polsku | |
| Vzdělání v Litvě v 15.-18.st. | Litevské spisovatelky 1800-1918 |
| Vzdělání v Polsku v 15.-18.st. | Literární avantgarda v Polsku |
| Sarmáti a sarmatismus | Literární avantgarda v Litvě |

Doporučená literatura:

H. Beresnevičiūtė-Nosálová, *Litva*, Praha 2006

N. Davies, *Polsko. Dějiny národa ve středu Evropy*, Praha 2003

Fortsetzung folgt. Essays über Litauen und Europa, Vilnius 2002 (k vypučení u vyučujícího)

J. Macurek, *Dějiny polského národa*, Praha 1948

Miroslav Hroch, *V národním zájmu*, Praha, 1996

J. A. Gierowski, *The Polish-Lithuanian Commonwealth in the 18th Century. From Anarchy to Well-Organised State*, Kraków, 1996 (k vypučení u vyučujícího)

Z. Kiaupa, *The History of Lithuania*, Vilnius 2002

Martynas Mažvydas and Old Lithuania (collection of papers), Vilnius 1998 (k vypučení u vyučujícího)

G. Mickūnaitė, *Features of Royalty in the Court of Mindaugas and his Successors*, „Dailė“, 1998 č. 14 (k vypučení u vyučujícího)

Cz. Miłosz, *The History of Polish Literature / Historia literatury polskiej* (kterékoli vydání)

M. Řezník, *Polsko*, Praha 2002

Slovník pobaltských spisovatelů, Praha 2003

J. Vitoň, *Úvod do dějin a kultury Polska. Do roku 1815*, Praha 1995

P. Wandycz, *Střední Evropa v dějinách (od středověku do současnosti): Cena svobody*, Praha 1998

Wielka historia literatury polskiej (9 svazků), Warszawa 1998-2002, (k vypučení u vyučujícího)

Internetové zdroje:

<http://old.antologija.lt> (antologie litevské klasické literatury v internetu)

<http://www.efn.org/~valdas/poezija.html> (litevská poezie v anglických překladech)

<http://www.staropolska.gimnazjum.com.pl/index.php> (staropolská literatura – částečně v angličtině)

<http://monika.univ.gda.pl/~literat/> (polská literatura v internetu)